

Stockholm, January, 2025

Repatriate the Children (RTC) Sweden Policy Brief:

Repatriering av barn och familjer från fångläger i nordöstra Syrien

Sammanfattning

Situationen för barn och familjer med misstänkt anknytning till IS, som hålls utomrättsligt frihetsberövade i läger och provisoriska fängelser i nordöstra Syrien, utgör en akut människorätts- och säkerhetskris. Sverige har tidigare framgångsrikt repatrierat majoriteten av sina medborgare och visat prov på hög kapacitet att hantera denna komplexa situation. Trots detta finns fortfarande ett fåtal personer med koppling till Sverige kvar i fångenskap. Genom att repatriera även dessa tar Sverige fullt ansvar för att avlasta det kurdiska självstyret och den syriska regeringen, i enlighet med upprepade vädjanden från de lokala myndigheterna i Syrien som har ansvar för fångarna. Repatriering är även det enda sättet att utreda vuxna som misstänks för brott, liksom säkerställa att barnen får sina rättigheter tillgodosedda enligt Barnkonventionen.

Rekommendationer

1. Repatriera de sista tre barnen tillsammans med sin mamma

- Sverige måste omedelbart repatriera de tre svenska barn som fortfarande hålls i nordöstra Syrien, tillsammans med deras mor. Det är inte möjligt att repatriera endast barnen. Att separera barnen från sin mamma innebär ett allvarligt brott mot deras rättigheter och förvärrar det trauma de redan bär på, vilket i sin tur försvårar deras återintegrering. Ett beslut från Danmarks högsta domstol från 2024 kan fungera som vägledning även för Sverige. Beslutet, som baseras på Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, slår fast att danska myndigheter är skyldiga att säkerställa ett danskt barns rätt att återvända till Danmark tillsammans med sin mamma. Eftersom Europakonventionen även är gällande svensk lag bör Sverige agera likartat - detta är det enda sättet att garantera att barnens rättigheter tillgodoses.

2. Repatriera övriga svenskar

- Sverige måste även repatriera de omkring tio svenska män som hålls utomrättsligt frihetsberövade i provisoriska fängelser i nordöstra Syrien. Sverige har en internationell skyldighet att utreda och lagföra krigsförbrytelser, brott mot mänskligheten och folkmord. Genom att ta hem de svenska männen och utreda om de har begått brott kan Sverige bidra till att rättvisa skipas.

Stockholm, January, 2025

3. Bidra till en internationell holistisk lösning i syfte att stänga ned läger och fängelser

- Sverige bör stärka samverkan med stater inom den globala koalitionen mot IS, liksom med NATO-medlemsstater, för att i samarbete med lokala och nationella myndigheter i Syrien bistå i det internationella repatrieringsarbetet. Slutmålet måste vara att lägren och fängelserna ska stängas ned.

- För familjer som riskerar förföljelse vid repatriering till sitt hemland, bör internationellt samarbete inom den globala koalitionen mot IS utforska möjligheter till återbosättning till tredjeländ.

4. Förstärkt stöd för syriska familjer i lägren och rättssäkra processer för syriska IS-krigare, rättvisa för IS offer

- Sverige, i samarbete med andra stater inom den globala koalitionen mot IS, bör öka sitt stöd för stabilisering i Syrien. Detta inkluderar både akut humanitär hjälp för syriska familjer i lägren, och långsiktiga lösningar för deras sociala, psykologiska och utbildningsmässiga återintegrering. Det bör även inkludera stöd till att sätta upp rättssäkra juridiska processer för att hantera syriska medborgare misstänkta för IS brott. För att detta ska bli framgångsrikt krävs en tydlig lokaliseringssagenda, i nära samarbete med lokala och nationella myndigheter samt civilsamhällesorganisationer i Syrien.

Slutsats

Assad-regimens fall har skapat nya möjligheter och återöppnat diplomatiska kanaler för det internationella samfundet, inklusive Sverige, att vidta åtgärder för att bidra till att avlasta Syrien från bördan med de utländska IS-krigarna och deras familjer. Att repatriera barn och familjer som hålls i fångläger och provisoriska fängelser är inte bara en moralisk skyldighet utan också ett viktigt steg för att förhindra ytterligare radikalering och stödja återuppbyggnaden av Syrien. Sverige måste gå i spetsen och säkerställa att mänskliga rättigheter prioriteras och sätta ett exempel för andra stater att bidra till en mer rättvis och stabil framtid för Syrien och dess folk.

Repatriate the Children - Sweden

¹ *Repatriate the Children is a children's rights organization existing to raise awareness of children being detained in northeast Syria, and to contribute to knowledge-based decision making where humanitarian principles, rule of law, and global security are united. RTC operates with three autonomous national branches -Denmark, U.S., and Sweden - and has been an integral actor in the first instances of Western countries repatriating their citizens from the camps in Northeast Syria. RTC advocates for the children languishing in these camps, supports the families awaiting their return, and collaborates with the international community to bring these children home. RTC also works with reintegration and rehabilitation efforts upon repatriations.*